

RAN-1901000103040072

S.Y.B.A. (Non-NEP)(Sem. - III) Examination November - 2025

Economics: Paper - VI (Old/ ATKT)

Human Development and Financial Management of Indian Economy

Time: 1 Hour]

[Total Marks: 25

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book (2) જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે. Figure of the right indicate full marks of the questions	Seat No.: <table border="1"> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> Student's Signature						

- પ્ર. 1 નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (10)**
- (1) માનવ સંસાધનોનો વિકાસ એટલે શું?
 - (2) માનવ-મૂડીરોકાણના ખ્યાલને વિકસાવવામાં કયા અર્થશાસ્ત્રીઓનો ફાળો નોંધપાત્ર છે?
 - (3) HDI અને UNDP નું પૂરું નામ લખો.
 - (4) M_1 અને M_3 ને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે?
 - (5) મૂડી બજારનો અર્થ આપો.
 - (6) નાણાં બજારની મુખ્ય સંસ્થાઓ જણાવો.
 - (7) રેપો રેટ અને રિવર્સ રેપો રેટ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- પ્ર. 2 માનવ વિકાસ આંક એટલે શું? માનવ વિકાસ આંકના ખ્યાલનું મહત્વ સમજાવી. આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતમાં માનવ વિકાસ આંકના વલણોનું પરીક્ષણ કરો. (15)**
- અથવા**
- (અ) ઉચ્ચ શક્તિશાળી નાણાંનો ખ્યાલ સમજાવો. (8)
 - (બ) મૂડી બજારના વિવિધ ઘટકોની ચર્ચા કરો. (7)
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો.**
- (1) માનવ વિકાસના મુખ્ય નિર્દેશકો (5)
 - (2) નાણાંના પુરવઠાને અસર કરતા પરિબળો (5)
 - (3) નાણાં બજારનું મહત્વ (5)

ENGLISH VERSION

- Q. 1 Answer the following questions briefly. (Any five) (10)**
- (1) What is meant by the Human Resource Development?
 - (2) Which economists contributed significantly to developing the concept of human capital?
 - (3) Write the full name of HDI and UNDP.

- (4) By what name are M_1 and M_3 known?
- (5) Give the meaning of the capital market.
- (6) State the main institutions of the money market.
- (7) State the difference between the repo rate and the reverse repo rate.

Q. 2 What is Human Development Index? Explain the importance of the concept of Human Development Index and examine the trends of Human Development Index during the planning period in India. **(15)**

OR

- (A) Explain the concept of High-Powered Money. **(8)**
- (B) Discuss the various components of the capital market. **(7)**

OR

Write short notes:

- (1) Main indicators of Human development **(5)**
- (2) The factors affecting the supply of money **(5)**
- (3) Importance of Money Market **(5)**
